

Gospodarska pričakovanja v državah Jugovzhodne Evrope

Kljub nekoliko nižji napovedi za svetovno in evropsko gospodarsko rast v letu 2019 ocenjujemo, da bo rast na trgih Jugovzhodne Evrope ostala nadpovprečna.

Bojan Ivanc, Analitika GZS

Države JVE pred velikim infrastrukturnim bumom

Kitajski projekt svilne poti bo prinesel izgradnjo potrebne infrastrukture, vendar tudi političen vpliv in nevarnost višjega javnega dolga. Te države (z izjemo Hrvaške) imajo le omejen dostop do programov financiranja s strani EU, zato so odprte za vlaganja vseh investorjev. Financirane investicije s strani Kitajske (v obliki posojil, ki jih je potrebno vrniti) naj bi predstavljale 14 odstotkov črnogorskega BDP, 11 odstotkov BDP Bosne in Hercegovine (BiH) in 7 odstotkov srbskega BDP. Če upoštevamo še posojila EU in donacije, to predstavlja 24 odstotkov črnogorskega BDP, 21 odstotkov BDP BiH, 14 odstotkov srbskega,

10 odstotkov albanskega in 9 odstotkov makedonskega BDP.

Albanija: v luči novih investicij

Začetki pogajanja z EU so bili predstavljeni na junij 2019. Evropska komisija želi od države napredek pri boju proti korupciji in reformo pravne države. Bankers Petroleum, največji proizvajalec nafte v državi, je napovedal investicije v iskanje novih vrtin v višini 158 milijonov dolarjev. Vlada nadaljuje z izvajanjem milijardnega infrastrukturnega projekta v obliki javno-zasebnega partnerstva. V okviru tega gradijo Arbri avtocesto, ki naj bi bila zgrajena v 3 letih za ceno 240 milijonov evrov. Transatlantski plinovod naj bi bil dokončan v začetku leta 2020. Spomladi so podpisali projekt z avstrijsko družbo Ivicom Holding GmbH za izgradnjo 500 MW plinske elektrarne. Vrednost projekta je 350 milijonov evrov. Gospodarska rast naj bi v srednjem roku znašala okoli 4 odstotke, v veliki meri pa je odvisna od proizvodnje električne energije, turizma ter transferjev denarja iz tujine. Državo je v zadnjih osmih letih zapustilo 6 odstotkov prebivalstva. Neformalne oblike zaposlitve sicer predstavljajo kar tretjino vseh zaposlitev.

BiH: rast nad 3 odstotki precej verjetna

Kljub povečanemu političnemu tveganju bo rast ostala med 3 in 3,5 odstotka, spodbujena pa bo zaradi rasti prilivov iz tujine, izvoza in turizma. Glavnina financiranja primanjkljaja na tekočem računu je zagotovljena iz tujih, dolgoročnih virov. Izvoz blaga in storitev danes predstavlja okoli 40 odstotkov gospodarstva, še v letu 2009 je bil delež pri 25 odstotkih. Letna raziskava Balkanski Barometer 2018 je pokazala, da so državljani najbolj pesimistični v regiji. Posojila podjetjem rastejo okoli 8 odstotkov letno, delež slabih posojil se je znižal na 9 odstotkov, kar je najnižje po letu 2010.

Srbija: makedonski kadrovski bazen najbolj vabljev

Za to državo pričakujemo okoli 3-odstotno rast. Anketna brezposelnost je upadla na 13 odstotkov, tudi zaradi izseljevanja na Slovaško (sploh v zadnjem času). Industrijska proizvodnja naj bi se okrepila za okoli 3 odstotke, podobno tudi plače (realno). V gradbenem sektorju je zaposlenih vse več delavcev iz Makedonije, saj jim svojih primanjkuje. Inflacija naj bi ostala nekje pri 2,5 odstotka. Država si je zadala cilj, da se pridruži EU v 2025, vendar pred rešitvijo kosovskega vprašanja tega ni pričakovati.

Črna gora: visoka cena nove gradnje

Transport, gradbeništvo in druge storitve beležijo visoko rast ter naj bi prispevali k okoli 4-odstotni rasti. Velik vpliv na trende ima avtocesta Bar-Boljare. Brezposelnost je upadla na 15 odstotkov. Na gradbenem projektu, ki ga financira kitajska družba, sicer dela 3.000 kitajskih delavcev. Država pri posojilu ni kupila valutne zaščite (dolarsko posojilo), kar je strošek v evrih dvignilo za okoli 13 odstotkov. Vlada je tako morala dvigniti DDV ter zamrzniti plače v javnem sektorju. Država lahko pričakuje okoli 3-odstotno rast v naslednjih dveh letih.

Makedonija: boljše prometne povezave z Grčijo priložnost

Izvoz je poganjal rast v državi, medtem ko so se investicije znižale s precej visokih ravni. Rast naj bi ostala blizu 3 odstotkov, v letu 2018 pa so naredili korak naprej k članstvu v EU in zvezi Nato. Dokončanje avtoceste do grškega pristanišča Thessaloniki naj bi izboljšalo gospodarske tokove blaga in okrepilo turizem. Industrijska proizvodnja naj bi se povečevala za okoli 5 odstotkov letno, plače pa za okoli 3 odstotke.

Kosovo: nova termoelektrarna pod pokroviteljstvom ZDA

Gospodarska rast bo vztrajala nad 4 odstotki. Evropski parlament je potrdil liberalizacijo viz, kar pomeni, da bi se izseljevanje med mladimi lahko povečalo v prihodnjih letih. Tuje investicije se bodo v 2019 močno povečale zaradi izgradnje TE »Kosova e Re«. Projekt podpira ameriška družba ContourGlobal in naj bi stal 1,3 milijarde evrov. S tem naj bi nastalo 10.000 novih delovnih mest. Avtocesto Dukagjini naj bi pričeli graditi v drugi polovici leta 2019 (91 km). Ta projekt je ocenjen na več kot 1 milijardo evrov. Javni dolg znaša le šestino BDP ter državi omogoča spodbujanje gospodarske rasti. gg

Za Srbijo je makedonski kadrovski bazen najbolj vabljev. Makedonija si veliko obeta od dokončanja avtoceste do grškega pristanišča Thessaloniki.

Analitika
GZS

impol
Aluminium Industry

